

Onun şeirlərinin əsas mövzularından biri Qarabağ idi. 1990-cı illərin əvvəlində baş verən Qarabağ hadisələri Şahmar Əkbərzadənin səhhətinə ciddi təsir edir. Ürəyi Qarabağla döyünən şair Qarabağın işğalı ilə barışa bilmirdi. Onun şeirlərindəki həsrət oxucunun gözündən yayınmırdı. Şəxsiyyəti və poeziyası ilə ürəklərdə yaşayan Şahmar Əkbərzadəni oğlu Elşən Əkbərzadə ilə xatırladıq.

-Atanızı necə xatırlayırsınız?

- Çox diqqətçil, qayğıkeş insan idi. Yay tətilində kəndə gedirdik. Atam ezamiyyətdə olan kimi yanıma gəlirdi. Kəndə gedən kimi qohumlara baş çəkirdi. Tək ailəsinə, övladlarına yox, qohum-əqrəbaya da can yandırırdı.

Sonra Şuşaya, Laçına gedirdik. Həmişə atamı xoş xatırlayıram.

- Onunla birlikdə istirahətə getdiyiniz vaxtlarda hansı unutmadığınız hadisə olub?

-Çox körpə idim. 70-ci illərin ortaları idi. Laçının İmanlar kəndindən

yenidən kəndə qayıdıb və orda iki il müəllim işləyib. Sonra yenə Bakıya qayıdıb.

-Bu "get-gəl"lər arasında Bakı-Ağdam yolunda yaqın ki, çox şeirlər yazılıb...

-Atamın Qarabağla bağlı çox şeirləri var. Yəqin ki, o illərdə də vətən haqqında gözəl şeirlər yazıb. Ancaq onun ən təsirli şeirlərindən biri dünyasın dəyişəndən sonra əlyazmalarının içindən tapdığımız sinə daşına yazdırdığımız şeiridir:

***Ölümümə inanma,
Ey məni ağlayan kəs.
Mənim ulu dünyama,
Ölüm üzükə bilməz.***

***Arzumu, diləyimi
Diləklərdə axtarın.
Məni mazarda deyil,
Ürəklərdə axtarın.***

-Məşhur şeirlərindən biri də "48 ölçülü qadın paltarı" şeiridir...

- O şeirin çox qərribə tarixçəsi var.

İlyas İsmayilov idi. Atamın şeirlərinin, şəxsiyyətinin vurğunu idi. Bir dəfə iş otağında mənə dedi ki, sənın atan çox qüdrətli şairdir. Çox az yazıb, amma tutarlı şeirləri o qədərdir ki, Azərbaycan yaşadıqca Şahmar Əkbərzadə yaşayacaq. Deyirdi ki, yerlilərimdən bir-iki nəfər mənə deyib ki, axı bu Şahmarda nə görmüsən? Bizi kənara qoyub, niyə onu oxuyursan? Əlbəttə, İlyas müəllim onların layiqli cavabını vermişdi.

-Ona paxıllıq edənlərə reaksiyası nə olurdu?

-Atam çox nadir hallarda hirsələnərdi. Onda da çox möhkəm hirsələnərdi. Daha çox ürəyinə salırdı. 1988-ci il mitinqləri olanda atam infarkt keçirdi. Xocalı faicəsi baş verəndə bu dəhşətə ürəyi dözmədi, ikinci dəfə infarkt keçirdi.

- Deyirsiniz ki, atam dünyasını dəyişəndən sonra kimi itirdiyimi anladım...

-Hə... Yeri görünür... Burnumun ucu göynəyir... Ailədə ən nadinc uşaq mən olmuşam. Həmişə atamı

Elşən Əkbərzadə: "Atam dünyasını dəyişəndən sonra kimi itirdiyimi anladım"

Qaragölə getdik. Atam gəncliyində həm çox gözəl voleybol oynayırdı, həm də yaxşı üzməyi bacarırdı. O, Qaragöldə üzməyə getdi. Kölgə kimi xatırlayıram, arxasınca qışqırdım: ata, qayıt, ata qayıt! O da qayıdıb gəldi.

Az bir zaman keçdi ki, mənim halım çox pisləşdi. Artıq heç nə xatırlamırdım. Təxminən 5-6 yaşım olardı. Mənə görə istirahətlerini yarımçıq saxlayıb, şəhərə qayıtmışdılar.

-Şahmar müəllimi hər kəs şair kimi yüksək dəyərləndirir, bəs ata kimi necə ata idi?

- Ailədə dörd övlədiq. Həmişə bizimlə maraqlanardı. İşdən tez gələndə xüsusilə təhsilimizlə maraqlanırdı. Maraqlı xasiyyəti vardı. Məsələn, qəlbini oxşayan bir şeir olanda onu əzbərləməyi tapşırırdı. Deyirdi ki, bu şeiri kim gözəl əzbərləyib mənə desə, ona nə istəsə alacam.

Yadımdadır, 80-ci illərin əvvəli idi. Bir gün gəlib dedi ki, Məmməd Arazgildən gəlirəm. Məmməd əminiz çox qeyri-adi, gözəl şeir yazıb:

***"Dünya sənın, dünya mənim,
dünya heç kimin"***

Həmin şeiri ilk əzbər bilən mən olmuşam. Şeir çap olunmamış atam onu kağıza köçürüb gətirmişdi. O şeiri gözəl əzbərlədiyim üçün atam mənə mükafat olaraq sevdiyim idman ayaqqabısını almışdı.

- Onu tanıyan hər kəs deyir ki, çox maraqlı müraciət tərzı vardı: ay nənə, ay dedə.

- Məncə, burda daha çox ləhcə rol oynayırdı. Deyərdim ki, ədəbiyyatımızda maraqlı ifadələrin bir çoxu Qarabağ bölgəsinə aiddir. Bildiyiniz kimi, atam da qarabağlı idi. Əlbəttə, onun nitqində bu sözlərin olması normal idi. Bu ifadələr atam üçün doğmalaşmış sözlər idi. Atam el-obasına çox bağlı idi. Özündən yaşca böyük insanlarla ünsiyyət qurmağı seviridi.

Atam 60-cı illərin əvvəlində Çəmənlı kəndində müəllim işləyib. Bakıda ali təhsilini başa vurandan sonra

1975-ci ilin aprel ayında nənəm (atamın anası) dünyasını dəyişib. Təxminən 4-5 aydan sonra atam Gəncədə ezamiyyətdə olur. Gəncə Universitetinin qarşısından keçəndə gözü vitrindəki bir dona sataşır. Mənim bildiyim qədəri ilə bu şeiri elə həmin gün Gəncədə mehmanxanada yazır.

- Şahmar müəllim heç kəsın yolun kəsməyib, əksinə çox insanların yoluna işıq olub. Bəs onun ədəbiyyatda yolunu kəsənlər olub?

- Bütün sahələrdə olduğu kimi poeziyada da belə şeylər var. Yazıcının yazıçıya, şairin şairə olan paxıllığı qaçılmazdır. 1998-ci ildə Türkiyədən atamın adına gələn dövlətnaməni ona verməmişdilər. Həmin tədbirə iki adam dövlətli idi. Atam və digər bir yazıçı. Hadisələr elə cərəyan edir ki, həmin yazıçı o tədbirə gedir, atam isə dövlətdən xəbərsiz olduğu üçün iştirak edə bilmir.

2000-cü ildə "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının 1300 illik yubileyi keçirilir. Atam da həmin tədbirdə iştirak edir. Türkiyənin məşhur ziyalılarından biri ona yaxınlaşib Türkiyədəki tədbirə, niyə gəlmədiyini soruşur. Atam da həmin tədbirdən xəbərsiz olduğunu söyləyib. Həm də dövlətli olmadığını deyib. O isə atamın adına Yazıçılar İttifaqına dövlətname göndərdiyini söyləyib. Sonra məlum olur ki, həmin xalq yazıçısı dövlətnaməni atamdan gizlədib, tədbirə tək gedir.

Atamın çox yaxşı dostları da olub. Atamı çox sevən insanlardan biri də

incitmişəm. Bir gün atamla dərhləşirdim.

Dedi ki, məni çox incicdysən. İncitmə məni. Bir gün mən olmayan da bu hərəkətlərin yadına düşüəcək, ondan çox yanaçaqsan. Atamın bu sözlərin heç unuda bilmirəm.

Hər hansı bir el məclislərində qeyri-adi jestləri olurdu. Nurəddin Rza-yev Akademik M. A. Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzinin baş həkimi işlədiyi dövrdə onun Rusiyadan 4-5 həkim qonağı olur. Nurəddin müəllim bağda həmin xanımlara qonaqlıq təşkil edir. Atamı da həmin məclisə dəvət edir. Xanımların atama baxmağı, ona qarşı diqqəti Nurəddin müəllimin gözündən yayınmır. Atam həmin xanımlara çox gözəl şeirlər oxuyur. Onun nitqi, savadı xanımları valeh edir. Ancaq eyni zamanda atam xanımların ona olan marağına qətiyyətlə əhəmiyyət vermir. Sözsüz ki, bu, atamın yüksək ədəbli olmağından irəli gəlirdi.

-Şahmar müəllim qısqanc insan idi?

-Atam anamı sevir, ailə qurublar. Bəlkə də anamı qısqanıb, amma bunu biz hiss etməmişik. Anam təhsilli xanımdır, işləyirdi. Atam bununla bağlı ona heç bir məhdudiyyət qoymurdu.

- Şahmar Əkbərzadənin xatirəsini əbədiləşdirmək üçün hansı arzularınız var?

- Ağdamda Şahmar Əkbərzadə adına küçə olacaq. Bir də Şahmar Əkbərzadə adına muzey nəzərdə tutulub. İlk olaraq düşünürdük ki, Çəmənlıdəki evimizi muzey edək. İkinci Qarabağ savaşında qələbə qazandıq. Bu qələbədən sonra düşündük ki, elə muzey də şairin adını daşıyan küçədə yerləşsin.